

Fylkesmannen i Agder

**Forslag til vern av Landdalen
naturreservat**

Hægebostad kommune

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog

Høringsutgave mars 2020

Innhold

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til verneforskriften	4
Inngrep	4
Planteliv	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	5
Motorferdsel	5
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Generelle unntaksbestemmelser	6
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	7
Oppstart av verneprosess	7
Endringer etter oppstartsmelding	7
Sammendrag av innkomne innspill	8
Fylkesmannens kommentarer til innspillene	8
Høring og videre prosess	8
Beskrivelse av Landdalen naturreservat	9
Forslag til verneforskrift for Landdalen naturreservat	10

Høring av verneplaner

Fylkesmannen i Agder sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av Landdalen naturreservat i Hægebostad kommune, på lokal og sentral høring. Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Fylkesmannen i Agder innen 04.05.2020.

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per januar 2020 er ca. 5 % av all skog, og av dette 3,8% av den produktive skogen i Norge vernet, jf. tall fra NIBIO. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk "Evalueringen av skogvernet i Norge" (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i det foreslåtte verneområdet i Landdalen, er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets prosjekt knyttet til kartlegging av bekkekløfter (2008). Faktaark for alle de kartlagte bekkekløftområdene er publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin//>).

Rapporten beskriver naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning og det gis beskrivelse, avgrensing og en verdivurdering av kjerneområder/nøkkelbiotoper. Verdivurderingen tar utgangspunkt i en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets standardmal for vurderinger og verdisetting av verneområder.

For nærmere beskrivelse av det foreslåtte verneområdet samt hovedinnholdet i de naturfaglige registreringene, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Fylkesmannen mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for området som er tilbudt for vern. Området tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i det foreslåtte naturreservatet bygger på at det i størstedelen av området skal skje en fri utvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

Hva medfører vernet

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling av skogen dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og fiske samt plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Fylkesmannen har utarbeidet et forslag til verneforskrift for verneområdet som nå legges ut til høring. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i området etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at både grunneiere og andre høringsinstanser kommer med innspill til den aktuelle verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til verneforskriften

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsene inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som hogst, grøfting, anlegging av nye skogsbilveier/traktorveier, uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes til

samme standard som på vernetidspunkt, men det legges ikke opp til oppgradering, gjenoppbygging eller standardheving. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt uten søknad om tillatelse. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil- og traktorveier, kulturminner, stier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Fylkesmannen minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatet. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdseil til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på stier og veier som er markert på vernekartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7 d) som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatene for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad.

Gjennomføring av en ordinær befarings med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspiktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende

traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som er tegnet inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Dette gjelder da kun på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. I terrenget innenfor naturreservatet vil det være mulig å benytte jernhest/elgtrekker eller lett terrenggående beltekjøretøy for å hente ut felt storvilt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i Landdalen naturreservat er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep. Gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, eksempelvis uttak av fremmede treslag, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften. Det er registrert en forekomst av barlind nord i det foreslåtte verneområdet. Det kommer frem i kartleggingsrapporten fra Biofokus at bestandet av barlind har god spredning på alder og dimensjoner samt gamle og relativt grove trær. Barlindbestandet er omkranset av granplantefelt, og grana utgjør en betydelig trussel. Det anbefales derfor at det iverksettes skjøtselstiltak (fjerning av gran) for å ivareta barlindlokaliteten. Fylkesmannen vil derfor anbefale at det etter vernevedtak startes opp arbeid med å utarbeide en forvaltningsplan for Landdalen naturreservat.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil grensene bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdet.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Fylkesmannen påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Fylkesmannen understreker også at det skal svært mye til for å gi dispensasjon etter denne

bestemmelsen, og at denne i første rekke skal fange opp situasjoner som en ikke har tatt stilling til ved vernetidspunkt.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår imidlertid nå, en prosess der kommunene blir forespurt om de ønsker forvaltningsmyndigheten over blant annet naturreservater innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de aktuelle naturreservatene vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen med frivillig vern av skog innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. Det ble gjennomført takstbefaring av det foreslåtte verneområdet på Landdalen senhøsten 2018 og det er utarbeidet forslag til avtale om frivillig vern, som har blitt presentert for grunneierne. Avtale om erstatningssum vil være inngått før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Fylkesmannen i Agder meldte oppstart av verneprosess for syv skogområder, herunder Landdalen den 23.04.2018. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneierne, Hægebostad kommune, Vest-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Fædrelandsvennen, Avisen Agder og Lister²⁴. Fylkesmannen mottok svært få innspill til oppstartsmeldingen, totalt kom det kun inn fire innspill til verneforslaget for Landdalen, som nå sendes på høring. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Fylkesmannens vurdering av innspillene følger nedenfor.

Endringer etter oppstartsmelding

Etter oppstartsmeldingen har det blitt gjort endringer av vernegrensen. Totalt er det tatt ut et areal på om lag 209 daa fra det som ble foreslått i oppstartsmeldingen. Arealet som er tatt ut ligger i nordøst, i yttergrensen av opprinnelig foreslått område, og består for det meste av myrområder impediment i tillegg til noe høyereliggende bjørkeskog. Fylkesmannen mener derfor at verneverdiene i det foreslåtte naturreservatet ikke blir vesentlig lavere selv om det aktuelle arealet trekkes ut fra verneforslaget.

Eksisterende traktorveier er tegnet inn på vernekartet. Etter innspill fra grunneiere er det knyttet bestemmelse til veien i forskriftens § 6b, om at det kan benyttes motorkjøretøy i form av ATV eller traktor i forbindelse med uthenting av felt storvilt.

Etter at oppstartsmeldingen ble sendt ut, har det også kommet frem at dersom verneområdet blir opprettet med avgrensning som foreslått, vil dette medføre at tilgrensende skog i drift blir stengt inne. Grunneieren det gjelder er forespurt om han kunne tenke seg å inkludere det aktuelle arealet i verneområdet, men takket nei til dette. Fordi arealet det dreide seg om var lite, om lag 14 daa, har Miljødirektoratet gått med på å kompensere dette med å gi grunneier kompensasjon for det tømmeret han ikke får tatt som følge av et vern på naboeiendommen.

Sammendrag av innkomne innspill

Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder) mener at vern av skog kan være et godt virkemiddel for å sikre biologisk mangfold, og ønsker et vern velkommen. De påpeker at naturreservat er den strengeste formen for områdevern vi har i Norge, og at verneforskriftene likevel må utformes på en måte som gir minst mulig konflikter mellom natur- og friluftslivsinteresser. De ber også om at et vern ikke bør være til hinder for utøvelse av jakt og enkel friluftaktivitet.

Vest-Agder fylkeskommune ser positivt på frivillig vern av Landdalen naturreservat, og har ingen spesielle merknader til verneforskriften.

Statnett SF har ingen anlegg innenfor eller i det foreslåtte verneområdet, og har derfor ingen merknader til verneplanen.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ingen merknader til foreslått verneområde i Landdalen.

Fylkesmannens kommentarer til innspillene

I og med at Vest-Agder fylkeskommune, Statnett SF og Norges vassdrags- og energidirektorat er enten positive eller ikke har noen konkrete merknader til foreslått vern av Landdalen, kan Fylkesmannen ikke se at det er behov for å kommentere disse innspillene noe ytterligere.

Når det gjelder innspillet fra FNF Agder, vil de foreslåtte vernebestemmelsene, slik vi vurderer det, ivareta hensynet til natur- og friluftslivsinteresser i verneområdet. Tradisjonelt friluftsliv er tillatt som tidligere, og eksisterende stier kan merkes og vedlikeholdes. Plukking av bær og matsopp samt små- og storviltjakt vil fremdeles være tillatt også ved et fremtidig vern

Høring og videre prosess

Formålet med høringen er å fram mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Fylkesmannen ønsker spesielt innspill fra grunneiere på bestemmelser i verneforskriftene som gjelder motorferdsel, stier som er i bruk, eksisterende bygninger (for eksempel hytter, uthus, høyløer, gamle sommerfjøs e.l.) som bør merkes av på vernekartet. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert opp mot konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Beskrivelse av Landdalen naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger i nedre deler av Landdalen, nordøst for Eiken, omtrent midt i Hægebostad kommune. Landdalen drenerer et mindre nedbørsfelt lengst sør i dette heiområdet, og danner en markert dal som renner ut i innsjøen Lygne ved Eiken tettsted. Lokaliteten omfatter et noe over 2 kilometer langt avsnitt av dalens nedre del, og består i hovedsak av mer eller mindre bratte, sørøst- til østvendte lisider. I nedre del har elvedalen delvis form av bekkekløft.

Osp er trolig det vanligste treslaget, men treslagsvariasjonen i området er stor. Brattskrånningen ut mot elva har alm-lindeskog, tørr ospedominert lågurtskog, rasmark og naken steinur. Alm-lindeskogen er til dels rik. Alm-lindeskogen og ospeskogen i kjerneområde 1 er gammel. Her finnes det grove, mosedekte edelløvtrær, meget kraftig alm, mye grov osp, mye ospelæger, og også en del død ved av edelløvtrær. Relativt gammel (men ikke veldig grov) eik finnes også. Lenger nord er skogen fattigere på gamle trær og død ved.

Artsmangfoldet er variert og rikt innen mange ulike artsgrupper. Karplantefloraen omfatter mange varmekjære og næringskrevende arter som for eksempel sanikel og myske. Lavfloraen er rik både i ospeskog og alm-lindeskog, med lungeneversamfunn på rikbarkstrær og kravfulle skorpelav på grovbarkete edelløvtrær. Også vedsoppfungaen er relativt rik (ospelæger, død ved av edelløvtrær). Andre artsgrupper er dårligere undersøkt, men både moser, jordboende sopp, insekter og fugl har stort potensial. I nord kan det også være interessante arter knyttet til gammel barlind. Til sammen ble det registrert 10 rødlistearter i det kartlagte området.

Til sammen er det registrert fire kjerneområder innenfor det foreslåtte verneområdet, hvorav kjerneområde 1 er registrert som en nasjonalt verdifull lokalitet med gammel lauvskog (gammelt ospesholt). Her er verneverdiene i hovedsak knyttet til osp og den varmekjære alm-lindeskogen. Enkelte steder i lokaliteten finner vi også varmekjære og kravfulle planter som skogfaks, sanikel, myske, breiflangre og vårerteknapp. Både alm-lindeskogen og ospeskogen i kjerneområdet er gjennomgående gammel. Mosedekte edelløvtrær (særlig alm) er vanlig i bratte skrenter. Her står også enkelte meget grove almetrær. Det finnes også grove hasselkratt og kraftige lindetrær. Det er mye død ved av ulike treslag og nedbrytningsstadier. Verneverdiene i kjerneområde 2 er knyttet til forekomsten av alm-lindeskog, mens i kjerneområde 3 finner vi eldre ospetrær. I kjerneområde 4 er verneverdiene knyttet til en forekomst av barlindskog. Bestanden består av relativt mange trær med varierende alder. Flere av trærne er vurdert som relativt grove.

Foreslått verneområde Landdalen vil kunne bidra til å dekke inn den generelle mangelen på gammel ospeskog og alm-lindeskog i Agder-regionen. Samlet sett anses graden av mangeloppfylling som middels. Området har store naturverdier knyttet til gammel, rik alm-lindeskog og gammel ospeskog med et rikt arts mangfold. Et livskraftig bestand av barlind er også verdifullt. På denne bakgrunn vurderes området som (sterkt) regionalt verdifullt, verdi 4.

Forslag til verneforskrift for Landdalen naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur med store verdier knyttet til gammel, rik alm-lindeskog og gammel ospeskog. Området har et rikt og variert arts mangfold knyttet til karplanter, lav og vedboende sopp.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Hægebostad kommune: 77/3, 77/6, 77/7, 77/1,9, 78/3 og 78/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1 360 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Hægebostad kommune, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier og veier som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- g) Beiting.
- h) Utsetting av saltstein.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier inntegnet i vernekartet.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og h, og § 7 a, b og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.